

виробленої продукції шляхом використання альтернативних джерел палива та сировини; підвищити ефективність системи управління в сільському господарстві; забезпечити інноваційний розвиток галузі; вдосконалити систему кредитування; сприяти введенню інвестицій; запобігати процесам виснаження земель сільськогосподарського призначення, зниження їх якісних показників; використовувати високоврожайні сорти рослин та продуктивні породи тварин; збільшити внесення органічних добрив та сприяти виробництву безпечної та якісної продукції. Та головне – підтримка сільського господарства з боку держави.

Отже, стратегічним аспектом розвитку є підвищення рівня продовольчої безпеки держави на основі збільшення обсягів виробництва продукції високої якості, зниження негативного впливу на довкілля, відновлення родючості ґрунту, забезпечення сталого розвитку сільського господарства. Проблеми розвитку АПК можна вирішити тільки за стабільної державної підтримки, збільшення фінансової підтримки.

ОРГАНІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: РЕГУЛЮВАННЯ, ОБЛІК ТА ОПОДАТКУВАННЯ

Сердюк А.В., здоб. ОС «бакалавр»

Науковий керівник – канд. екон. наук, доц. **А.І. Кашперська**
Державний біотехнологічний університет

Сільське господарство є однією з найважливіших галузей нашої країни. В умовах євроінтеграції сучасна аграрна політика України спрямована передусім на налагодження виробничих відносин в аграрній галузі. Так, поява нових суб'єктів господарювання різних форм власності, налагодження міжнародних зв'язків в аграрному секторі сприятиме конкурентоспроможності вітчизняних підприємств на внутрішньому та зовнішньому ринках.

Наразі доволі розповсюдженою формою діяльності суб'єктів підприємництва аграрної галузі є фермерське господарство.

Відповідно до Закону України «Про фермерське господарство» від 19.06.2003 р. № 973-IV із змінами та доповненнями «фермерське господарство є формою підприємницької діяльності громадян, які виявили бажання виробляти товарну сільськогосподарську продукцію,

здійснювати її переробку та реалізацію з метою отримання прибутку на земельних ділянках, наданих їм у власність та/або користування, у тому числі в оренду, для ведення фермерського господарства, товарного сільськогосподарського виробництва, особистого селянського господарства, відповідно до закону» [1].

Серед основних відмінностей діяльності фермерських господарств можна виділити наявність певних особливостей трудових правовідносин, а також використання землі. Так, члени господарства та наймані працівники мають різні статуси і соціальні гарантії [2]. Крім того, незрозумілим є процес надання фізичним особам в оренду (постійне користування) землі для створення окремого фермерського господарства: проблеми з приватизацією, невизначеність щодо того, хто має сплачувати податок на землю: фермерське господарство чи член фермерського господарства – фізична особа.

Ще однією особливістю діяльності фермерських господарств є те, що, на відміну від осіб, які залучені до роботи за трудовою угодою, члени господарства не отримують заробітну плату як наймані працівники. Проте, вони можуть отримувати розподілений між членами господарства дохід (залежно від їх вкладу до статутного капіталу або пропорційно до трудової участі кожного з них у господарстві).

Фермерське господарство, як і будь-який суб'єкт господарювання, зобов'язане вести бухгалтерський облік результатів своєї діяльності зі своєчасним поданням відповідним органам фінансової звітності, а також статистичної та іншої інформації.

Можна виділити основні чинники, які потрібно урахувати при визначенні змісту облікової політики, що сприятиме раціональній організації обліку, а також забезпечить ефективне використання обліково-аналітичних даних. Так, при складанні облікової політики мають значення: особливості діяльності з урахуванням специфіки галузі; структура підприємства; технологія та організація виробничого процесу; наявність найманих працівників та їх чисельність; обсяг виробництва та реалізації продукції; особливості процесів постачання та збуту; матеріально-технічна база; форма обліку; система оподаткування та звітності; кваліфікація працівників бухгалтерії; система матеріальної відповідальності.

Що стосується форми обліку, фермерське господарство може обрати для себе: просту форму яка не передбачає використання подвійного запису (за умови незалучення найманих працівників, тобто працівниками є власник та члени його сім'ї); спрощену форму; облік на загальних засадах.

Крім того, власник фермерського господарства має визначитися з обліковою моделлю: самостійне ведення обліку, аутсорсинг тощо.

Незважаючи на військову агресію, представники аграрного бізнесу роблять все для того, щоб продовжувати свою діяльність. Сільське господарство є постійно діючим механізмом, який неможливо призупинити і якому властива сезонність, певні терміни, визначені процеси та технології.

Значний відсоток підприємств, які займаються рослинництвом та промисловим тваринництвом, повідомили про значне або різке зниження доходів протягом першого року війни. Сімейні фермери та особисті селянські господарства виявилися більш стійкими під час війни. Більшість терміново започаткованих урядових програм на початку війни були спрямовані на вирішення гострої проблеми з експортом зернових та олійних культур [3].

Відбулися певні зміни в Законі «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», національних стандартах, які стосуються сільського господарства. Крім того, майже у кожного представника агробізнесу з'явилися нові та нетипові події, господарські операції, що є наслідком воєнного стану.

На сьогодні окрім вирішення питань торгівлі та експорту, урядом внесено низку змін до законодавства, щоб гарантувати внутрішню продовольчу безпеку під час війни, для вирішення проблеми з договорами оренди землі, спрощено реєстрацію землі в органах місцевого самоврядування та передбачено можливість безоплатного надання земель, які належать до державної власності або власності громади, для ведення сімейного фермерського господарства [3]. Крім того, було спрощено процедури сертифікації як насінневих матеріалів, так і сільськогосподарської техніки.

Постановою Кабінету міністрів України № 91 від 26.01.2024 року було подовжено строк кредитування суб'єктам підприємництва, які отримали кредит в уповноваженому банку в 2022-2023 роках з метою провадження сільськогосподарської діяльності, за укладеними кредитними договорами, до 31 березня 2025 р. [4]. Внесення зазначених змін сприятиме не лише раціональному використанню фінансових ресурсів суб'єктами агробізнесу, зокрема фермерськими господарствами, а й надасть можливість здійснювати поступове погашення заборгованості за наданим державним кредитом.

Отже, на період воєнного стану підприємці-аграрії постійно стикаються з нововведеннями щодо здійснення основної операційної діяльності, трудових відносин, сплати податків та подання звітності. Все це обґрунтовує об'єктивну необхідність приділення власниками

господарств особливої уваги як організації діяльності в цілому, так і ведення обліку та сплати податків.

Інформаційні джерела

1. Закон України «Про фермерське господарство» від 19.06.2003 р. № 973-IV із змінами та доповненнями. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/973-15#Text>

2. Фермерські господарства: створення, діяльність, реорганізація, ліквідація. Спецвипуски для агропідприємств. 2020. URL : <https://uteka.ua/ua/publication/agro-4-spetsvypusky-dlia-ahropidpriemstv-91-fermerskie-hozyajstva-sozdanie-deyatelnost-reorganizaciya-likvidaciya>

3. Мамонова Н., Бородіна О., Кунс Б. Українське сільське господарство у воєнний час: стійкість, реформи та ринки. URL : http://ief.org.ua/wp-content/uploads/2024/01/Ukrainian-agriculture-in-wartime_resilience-reforms-and-markets_UKRAINIAN.pdf

4. Постанова Кабінету Міністрів України № 91 від 26.01.2024 р. «Про внесення змін до Порядку надання фінансової державної підтримки суб'єктам підприємництва». URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/91-2024-%D0%BF#Text>

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДІВ ПОДАТКОВОГО КОНТРОЛЮ В УМОВАХ ДІЇ ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ В УКРАЇНІ

Сердюк Д.Г., здоб. ОС «магістр»

Науковий керівник – д-р екон. наук, проф. **О.О. Нестеренко**
Харківський національний університет ім. В.Н. Каразіна

Згідно з офіційними даними Державної податкової служби, щорічні втрати від ухилення сплати податків сягають щонайменше 7,7 млрд. дол. або 282 млрд. грн на рік, в той час як оцінки незалежних експертів також зазначають схожий діапазон в 200-300 млрд. грн на рік [1].

Проблема недоотримання податкових надходжень поширена у багатьох країнах світу, і через це існує значна кількість підходів та методів контролю та оцінки податкової бази для покращення ефективності роботи податкових органів. Контрольна функція податків як фінансової категорії полягає в тому, що з'являється можливість кількісного відображення податкових надходжень і їх зіставлення з потребами держави у фінансових ресурсах.